

Luonnoksesta valmiiksi freskoksi

Freskotekniikka on yksi maailman vanhimmista ja kestävimmistä maalaustaiteen tekniikoista. Freskolla tarkoitetaan yleensä suoraan seinään tehtyä maalausta, jossa väri on lisätty kostealle kalkkilaastipinnalle. Kuivuessaan väri kiinnittyy tiukasti laastipintaan. Sana fresko tulee italian sanasta "fresco", tuore.

Freskot maalataan laastipinnalle, joka koostuu erilaisista laastikerroksista. Karkeampi laastikerros toimii pohjustuksena ja sen päälle levitetään sileämpi laasti, jonka päälle maalataan. Freskotekniikassa maalataan aina kostealle pinnalle. Taiteilija valmistaa yhdellä kertaa kosteaa maalaus pohjaa vain sen verran, että pystyy maalaamaan koko pohjan yhden päivän aikana ennen laastin kuivumista. Kun tutkii freskoja tarkasti, eri työskentelykerroilla tehdyt osat maalauksesta saattavat erottua hienovaraisina laastisaumoina.

Ennen varsinaisen maalaustyön aloittamista taiteilija tekee yleensä freskosta luonnoksen, eli hahmotelman tai mallikuvan, jonka perusteella hän toteuttaa lopullisen taideteoksen. Taiteilija siirtää luonnoksen maalauspinnalle esimerkiksi asettamalla luonnoksen laastipinnan päälle ja jäljentämällä luonnoksen ääri viivoja pitkin painamalla. Näin luonnoksen ääri viivat painuvat näkyviin pehmeään laastipintaan. Luonnoksen voi myös heijastaa laastipintaan. Perinteisesti luonnospiirustus siirrettiin maalauspinnalle rei'ittämällä luonnoksen ääri viivat ja sirottelemalla hiilijauhetta reikien läpi maalauspinnalle.

Luonnosteluvaiheen jälkeen alkaa maalaaminen. Taiteilija maalaa laastipintaan värillä, joka on sekoitettu väripigmenteistä ja kalkkivedestä. Väripigmentti on hienoksi jauhettu väri jauhe. Siveltiminä käytetään pehmeitä siveltimiä, jotka eivät naarmuta laastipintaa. Maalaustapa muistuttaa vesivärimaalaustekniikkaa.

Kuivalle laastipinnalle maalaamista kutsutaan sekkotekniikaksi. Sana tulee italiansanasta "al secco", kuivalle. Sekkotekniikkaa käytetään tyypillisesti silloin, kun halutaan tehdä pieniä korjauksia freskomaalaukseen. Tove Jansson käytti juhlat kaupungissa ja juhlat maalla –freskoissa sekä fresko-että sekkotekniikkaa

Helsingin kaupungintalo, ravintola Kaupunginkellari. Tove Jansson ja Niilo Suihko maalaavat freskoa **Juhlat maalla**. © Helsingin kaupunginmuseo / Foto Roos